

Όνομα της
πρακτικής:

Σύστημα PREVENT

Χώρα:

Ρουμανία

Κατηγορία της
πρακτικής:

- Συστήματα και εργαλεία

**Στοιχεία
επικοινωνίας:**

Εθνική Υπηρεσία Ακεραιότητας της
Ρουμανίας

- www.integritate.eu
- ani@integritate.eu
- + 40-372-06 98 69

Κίνδυνοι απάτης που καταπολεμώνται

- Σύγκρουση συμφερόντων
- Αποφυγή ή χειραγώγηση των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων

Πλαίσιο και στόχος/-οι

Όταν η Ρουμανία προσχώρησε στην ΕΕ, την 1η Ιανουαρίου 2007, έπρεπε σημειώσει περαιτέρω πρόοδο, παράλληλα με τη Βουλγαρία, στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και της διαφθοράς. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε τον μηχανισμό συνεργασίας και ελέγχου (ΜΣΕ) ως μεταβατικό μέτρο για την παροχή βοήθειας στις δύο χώρες. **Η Εθνική Υπηρεσία Ακεραιότητας της Ρουμανίας (ANI) και το σύστημα PREVENT** δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο αυτής της ειδικής διαδικασίας παρακολούθησης προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της μεροληψίας στις αποφάσεις για τις δημόσιες συμβάσεις.

Ο κύριος στόχος του συστήματος PREVENT, το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση της ANI και λειτουργεί από το 2017, είναι **να εμποδίζει πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων** στις δημόσιες συμβάσεις. Το σύστημα PREVENT ενεργεί ως μηχανισμός εκ των προτέρων επαλήθευσης, με τη διερεύνηση πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού συστήματος δημόσιων συμβάσεων (SEAP) και με την εξάλειψή τους χωρίς να θίγονται τυχόν εν εξελίξει διαδικασίες. Ενεργώντας πριν από την υπογραφή της σύμβασης, το σύστημα PREVENT μπορεί να επισημαίνει πιθανές συγκρούσεις χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τις συμβάσεις και, ως εκ τούτου, τα δημόσια οικονομικά. Δίνεται έμφαση σε μια προληπτική, εκ των προτέρων προσέγγιση σε αντίθεση με τις κυρώσεις και τις αυτεπάγγελτες έρευνες.

Περιγραφή της πρακτικής

Μετά τη δημοσίευση της ανακοίνωσης συμμετοχής στο SEAP, συστήνεται επιτροπή αξιολόγησης στο πλαίσιο της αναθέτουσας αρχής (ΑΑ). Σύμφωνα με τους νόμους αριθ. 184/2016 και αριθ. 99/2016 της Ρουμανίας, οι ΑΑ υποχρεούνται να συμπληρώνουν ηλεκτρονικό **έντυπο ακεραιότητας** στην πλατφόρμα του SEAP. Υπάρχουν 39 διαφορετικές κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων που υποχρεούνται να συμπληρώνουν **έντυπο ακεραιότητας**. Όταν οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν προσφορά για τη σύμβαση, πρέπει επίσης να συμπληρώνουν **έντυπο ακεραιότητας**. Το **έντυπο ακεραιότητας** πρέπει να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Το **έντυπο ακεραιότητας** περιλαμβάνονται τις ακόλουθες πληροφορίες:

- **Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων:** πηγή χρηματοδότησης για δημόσιες συμβάσεις· εκτιμώμενη αξία· στοιχεία ταυτοποίησης της ΑΑ· τύπος της σύμβασης κ.λπ.·

- **Πληροφορίες σχετικά με το πρόσωπο που λαμβάνει την απόφαση:** στοιχεία ταυτοποίησης προσώπου· θέση εντός της αρχής· ιδιότητα μέλους ή θέση λήψης αποφάσεων σε ΜΚΟ ή ενώσεις·
- **Πληροφορίες σχετικά με τους συμβούλους:** θέση· στοιχεία ταυτοποίησης προσώπου· αριθμός φορολογικού μητρώου·
- **Πληροφορίες σχετικά με την επιτροπή αξιολόγησης:** προσωπικός αριθμός αναγνώρισης των μελών· θέση/ιδιότητα· αν εργάζονταν στο παρελθόν για τους συμμετέχοντες προσφέροντες·
- **Στοιχεία για τους προσφέροντες/υποψηφίους:** θέση/ιδιότητα· αριθμός φορολογικού μητρώου· διεύθυνση γραφείων:

Η ANI διασφαλίζει τις διαδικασίες για τη συλλογή, την επεξεργασία, την αξιολόγηση και τη δημοσίευση της απαιτούμενης γνωστοποίησης περιουσιακών στοιχείων και συμφερόντων στη δημόσια διαδικτυακή πύλη, ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία της ANI.

Το σύστημα PREVENT **διασταυρώνει τις πληροφορίες** που παρέχονται στα **έντυπα ακεραιότητας** με τις ακόλουθες τρεις βάσεις δεδομένων:

- SEAP (Ηλεκτρονική υπηρεσία δημόσιων συμβάσεων)·
- DEPABD (Διεύθυνση αρχείων προσωπικού και διαχείρισης βάσεων δεδομένων)· και
- ONRC (Εθνικό γραφείο εμπορικού μητρώου).

Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, το σύστημα PREVENT δημιουργεί κοινοποίηση, η οποία στη συνέχεια αναλύεται από τους επιθεωρητές της ANI. Αν κριθεί αναγκαίο, οι εν λόγω επιθεωρητές διαβιβάζουν ηλεκτρονικά *προειδοποίηση ακεραιότητας*, μέσω του συστήματος PREVENT, στο πρόσωπο που αφορά η πιθανή σύγκρουση συμφερόντων, επιπλέον των ανώτατων διευθυντικών στελεχών της ΑΑ.

Μετά την προειδοποίηση ακεραιότητας, η ΑΑ έχει καθήκον να διερευνήσει και να λάβει ένα από τα ακόλουθα μέτρα:

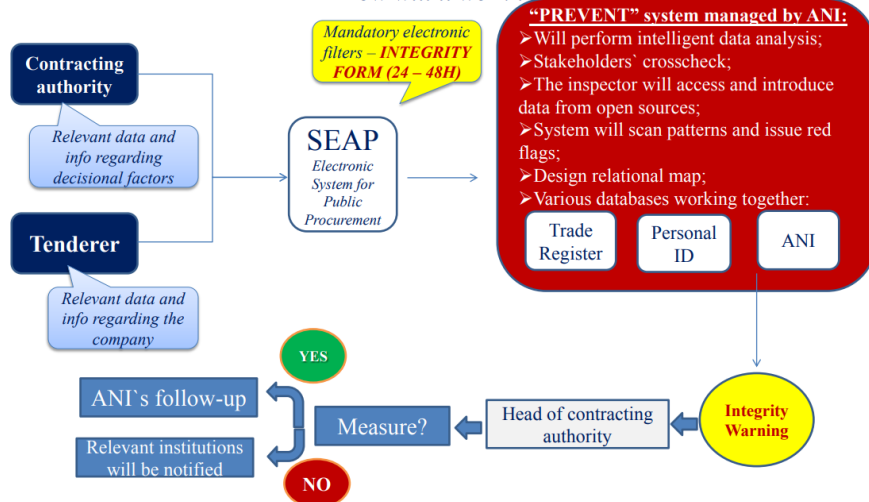
- την αντικατάσταση του μέλους της επιτροπής αξιολόγησης που βρίσκεται σε πιθανή σύγκρουση συμφερόντων·
- ή τον αποκλεισμό του προσφέροντος, υποψηφίου, συνεργαζόμενου προσφέροντος, υπεργολάβου ή τρίτου φορέα υποστήριξης που βρίσκεται σε σύγκρουση συμφερόντων.

Τέλος, η ANI επαληθεύει ότι έχουν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξάλειψη της σύγκρουσης συμφερόντων. Η μη ανάληψη δράσης έπειτα από προειδοποίηση ακεραιότητας ή η μη συμπλήρωση **εντύπου ακεραιότητας** ενεργοποιεί αυτεπάγγελτη έρευνα σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων από την ANI. Οι εκπρόσωποι που προκαλούν τη συνεχιζόμενη σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να εμποδιστούν να συμμετάσχουν σε δημόσιο ρόλο για διάστημα έως 3 ετών. Κάθε 6 μήνες η ANI εκδίδει έκθεση σχετικά με τον αριθμό των προειδοποιήσεων ακεραιότητας.

Το σύστημα PREVENT άρχισε να εντοπίζει περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων στις υπηρεσίες δημόσιων συμβάσεων χρησιμοποιώντας κονδύλια της ΕΕ, αλλά στη συνέχεια επεκτάθηκε σε ολόκληρο τον κρατικό προϋπολογισμό της Ρουμανίας.

„PREVENT” system – performing ex-ante checks

How will it work ?

Πηγή: https://www.academiadepolitie.ro/root/proiecte_eu/2018/sesiunea2/PREVENT-ANAMARIA_ANGHELESCU-ANI.pdf

Μοναδικά χαρακτηριστικά

Το σύστημα PREVENT χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό βάσεων δεδομένων για τον διασταυρούμενο έλεγχο των πληροφοριών που παρέχονται στα *έντυπα ακεραιότητας*. Το σύστημα PREVENT συγκρίνει τα *έντυπα ακεραιότητας* με τα διαθέσιμα στοιχεία από τρεις πηγές βάσεων δεδομένων (που αναφέρονται ανωτέρω) και εκδίδει κόκκινη σημαία σε περίπτωση που καταγράφεται κάτι ύποπτο.

Οι ΑΑ που ασχολούνται με συμβάσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα ελάχιστα κατώτατα όρια για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν την εντολή να συμπληρώνουν *έντυπο ακεραιότητας* βάσει νόμου, πράγμα που σημαίνει ότι το σύστημα PREVENT διαθέτει ουσιαστικές πληροφορίες για τη διασταύρωση των συνόλων στοιχείων. Από τις 15 Ιουνίου 2020 έχουν υποβληθεί περισσότερες από 7 775 197 δηλώσεις δημοσίων υπαλλήλων μέσω της διαδικτυακής πύλης PREVENT, η οποία επιτρέπει την πρόσβαση σε ένα διεξοδικό και αποτελεσματικό σύστημα διασταύρωσης.

Εκβάσεις και αποτελέσματα

Σύμφωνα με την έκθεση ΜΣΕ του 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το σύστημα PREVENT παραμένει πλήρως λειτουργικό και η ANI αναφέρει θετικά αποτελέσματα. Γενικότερα, η ANI έχει διατηρήσει σταθερό ιστορικό όσον αφορά τις έρευνες για ασυμβατότητες και διοικητικές συγκρούσεις συμφερόντων.

Από τη δημιουργία του συστήματος PREVENT, πριν από τρία χρόνια, έχουν ελεγχθεί μέσω του συστήματος περισσότερες από 50 000 διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και 260 000 συμβάσεις. Εκδόθηκαν προειδοποιήσεις για 123 πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων και στο 96 % των περιπτώσεων η ΑΑ έλαβε μέτρα για την εξάλειψη της πιθανής σύγκρουσης σε συμβάσεις αξίας περίπου 300 εκατ. EUR. Το υπόλοιπο 4 % των περιπτώσεων αποτέλεσε αντικείμενο αυτεπάγγελτης έρευνας.

Ο αριθμός των περιπτώσεων μη γνωστοποιημένων συγκρούσεων συμφερόντων μειώθηκε κατά 52 % λόγω της αποτελεσματικότητας του συστήματος PREVENT κατά τη διάρκεια περιόδου δύομισι ετών.

Το 2016 διενεργήθηκαν 466 αυτεπάγγελτες έρευνες σχετικά με συγκρούσεις συμφερόντων. Έως το 2019 ο αριθμός αυτός είχε μειωθεί σε 215, γεγονός ενδεικτικό του έργου των ερευνητών της ANI και του συστήματος PREVENT.

Βασικοί παράγοντες επιτυχίας

- Το σύστημα PREVENT σχεδιάστηκε έτσι ώστε να είναι μια **απλή, φιλική προς τον χρήστη, προσβάσιμη πλατφόρμα** βασισμένη σε σαφή ορισμό της σύγκρουσης συμφερόντων. Αυτό διευκολύνει την ΑΑ όσον αφορά τη συμπλήρωση των *έντύπων ακεραιότητας*, πράγμα που συνεπάγεται καλύτερα αποτελέσματα σε ολόκληρο το σύστημα.
- Η νομοθεσία που υποστηρίζει το σύστημα PREVENT αποτελεί επίσης βασική πτυχή της επιτυχίας του. Οι νόμοι αυτοί υποχρεώνουν τους δημόσιους αναδόχους να συμπληρώνουν το *έντυπο ακεραιότητας* για τις διαδικασίες σχετικά με το SEAP.
- Οι ΑΑ υποχρεούνται επίσης να τηρούν **κώδικα δεοντολογίας** με εσωτερικό κατάλογο ελέγχου. Αυτό είναι σημαντικό, καθώς δημιουργεί εσωτερική ευαισθητοποίηση σχετικά με το τι είναι αποδεκτό και τι όχι. Ο κώδικας δεοντολογίας συμβάλλει στην αποσαφήνιση της ασάφειας γύρω από γκριζές ζώνες, όπως π.χ. δώρα, όπου υπάρχει μια λεπτή γραμμή μεταξύ γενναιοδωρίας και κακόβουλης πρόθεσης.

Προκλήσεις που προέκυψαν και διδάγματα που αντλήθηκαν

- Ένα περιοριστικό χαρακτηριστικό είναι ότι το σύστημα δημιουργήθηκε για την πρόληψη των οικογενειακών συγκρούσεων συμφερόντων. Ως εκ τούτου, το σύστημα δεν εντοπίζει άλλες πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν φίλους και πρώην συναδέλφους. Επίσης, το σύστημα PREVENT δεν επαληθεύει δημόσιες συμβάσεις κάτω από ορισμένα κατώτατα όρια.
- Αν και δεν είναι υποχρεωτικό, στην πράξη το σύστημα PREVENT χρησιμοποιείται επίσης ως ορθή πρακτική για συμβάσεις κάτω από το κατώτατο όριο. Το χαμηλότερο ποσό που έπρεπε να ελεγχθεί από το σύστημα PREVENT ήταν 10 EUR.

Δυνατότητες μεταφοράς

Κάθε χώρα που επιθυμεί να ακολουθήσει το σύστημα PREVENT πρέπει να δημιουργήσει, ως πρώτο βήμα, ένα λειτουργικό σύστημα γνωστοποίησης περιουσιακών στοιχείων και συμφερόντων. Μόλις ένα σύστημα όπως το PREVENT δημιουργηθεί, θα χρειαστεί ανθρώπινους πόρους και διασυνδεδεμένες βάσεις δεδομένων για να τεθεί σε εφαρμογή (η ANI στελεχώνεται με 50 ερευνητές οι οποίοι ερευνούν οποιοσδήποτε προειδοποιήσεις ακεραιότητας).